UUTISET

Afrikan oloissa menee hyvinkin 20 vuotta siitä, kun pannaan taimia maahan, siihen, että teollisuuslaitos käynnistyy. **SELLULIIKETOIMINNAN JOHTAJA JAAKKO SARANTOLA, UPM**

Öljy vetää eurooppalaisia maakaupoille Afrikkaan

Moni Afrikan valtio on myynyt tai vuokrannut laajoja maa-alueita ulkomaalaisille sijoittajille. Alueita käytetään etupäässä ruuantuotantoon. Eurooppalaiset ovat kiinnostuneita myös öljyvarannoista.

Afrikan valtiot ovat myyneet 2000-luvulla kymmeniä miljoonia hehtaareita maata ulkomaisille sijoittajille.

Land Matrix -tietokannan mukaan eniten maata on myyty Itä-Afrikasta: Sudanista, Etiopiasta, Madagaskarilta ja Mosambikista. Myös monet pinta-alaltaan pienet Länsi-Afrikan maat, kuten Sierra Leone ja Benin, komeilevat lähellä listan kärkeä.

Mikä näitä maita yhdistää?

”Yksi tekijä on sosiopoliittinen tilanne. Useimmat ovat aika ei-demokraattisia maita. Niissä pieni eliitti on neuvotellut kauppasopimukset kansalta kysymättä”, trooppisen metsänhoitotieteen professori **Markku Kanninen** Helsingin yliopistosta sanoo.

”Lisäksi ainakin Sudanissa on merkittäviä öljyvaroja. Todennäköisesti muuallakin.”

Kanninen uskoo, että nimenomaan öljy vetää eurooppalaisia yhtiöitä Afrikkaan. Arabimaiden poliittinen tilanne on epävakaa, joten Afrikasta odotetaan seuraavaa isoa öljyntuottajaa. Länsimaat haluavat osansa hyödystä.

Vuosikymmenten kuluttua, kun takana on pitkäaikainen yhteistyö esimerkiksi ruuantuotannossa, Euroopan maiden on helpompaa lähteä neuvottelemaan myös öljyvarojen käytöstä.

”On vaikeaa kuvitella, miksi esimerkiksi norjalaiset muuten olisivat maakaupoissa niin aktiivisia.”

Kiina ei näy tilastoissa

Kanninen puhuu maanryöstöstä. ”Ei kaikki maanryöstö ole ostoa, vaan mukana on myös pitkäaikaista vuokrausta”, hän sanoo.

Tästä syystä esimerkiksi Kiina esiintyy kauppatilastoissa vain harvakseltaan. Kannisen käsityksen mukaan nimenomaan Kiina on tehnyt vuokrasopimuksia Afrikan valtioiden kanssa.

Selvästi useammin ostajien listoilla näkyy Euroopan maista kotoisin olevia yrityksiä.

Brittiläis-suomalainen Equatoria Teak Company on ostanut Sudanista noin 20 000 hehtaaria maata tiikin viljelyyn. Muita suomalaisia ostajia listoilla ei näy.

Palmuöljyä ruuanlaittoon

Afrikasta ostetuilla ja vuokratuilla alueilla on monenlaisia käyttötarkoituksia. Useimmiten niillä viljellään jotain.

”Silloin kun kyse on kiinalaisten maanvuokrauksesta, maataloustuotteet menevät Kiinaan.”

Kiinassa on 1,3 miljardia asukasta, ja heidän ruokailutottumustensa muutos näkyy Kannisen mukaan maailmanmarkkinoilla.

”Kiinalaiset ovat lisänneet ruokaöljyn käyttöä, mikä vaikuttaa suoraan palmuöljyn tuotantoon. Palmuöljystä vain pieni osuus päätyy polttoaineeksi.”

Kanninen väittää, että eurooppalaisten kohdalla kyse on strategisesta toiminnasta. ”Näin Etiopiassa, kuinka siellä kasvatettiin kukkia Euroopan markkinoille.”

Arabimaissa taas on pulaa viljelysmaasta, ja Kannisen mukaan sikäläisiä investoijia kiinnostaa taata kotimaansa ruokahuolto.

Paikalliset kärsivät

Afrikkaan investoiminen ei ole täysin ongelmatonta.

”Tyypillistä on, että kohdemaissa ei ole selkeää maanomistusjärjestelmää. Maat, joita myydään tai vuokrataan ulkomaalaisille, ovat niin sanotusti valtion maita. Paikalliset joutuvat siirtymään pois niiltä alueilta.”

Kannisen mukaan toinen iso kysymys liittyy valtioiden kehittymiseen.

”Jos parhaat viljelysalueet annetaan ulkomaalaisten haltuun, huonoimmat jäävät oman väestön olojen parantamiseen.”

Ympäristökysymyksiä Kanninen ei sen sijaan pidä keskeisinä.

”En usko, että ulkomaisten firmojen käytännöt ovat sen huonompia kuin paikallistenkaan toimintatavat. Ympäristön kannalta on yhdentekevää, kuka luonnonmetsän kaataa matalaksi ja istuttaa sen tilalle öljypalmua.”

HELI VIRTANEN

Maakauppoja Afrikassa 2000-luvulla

MT

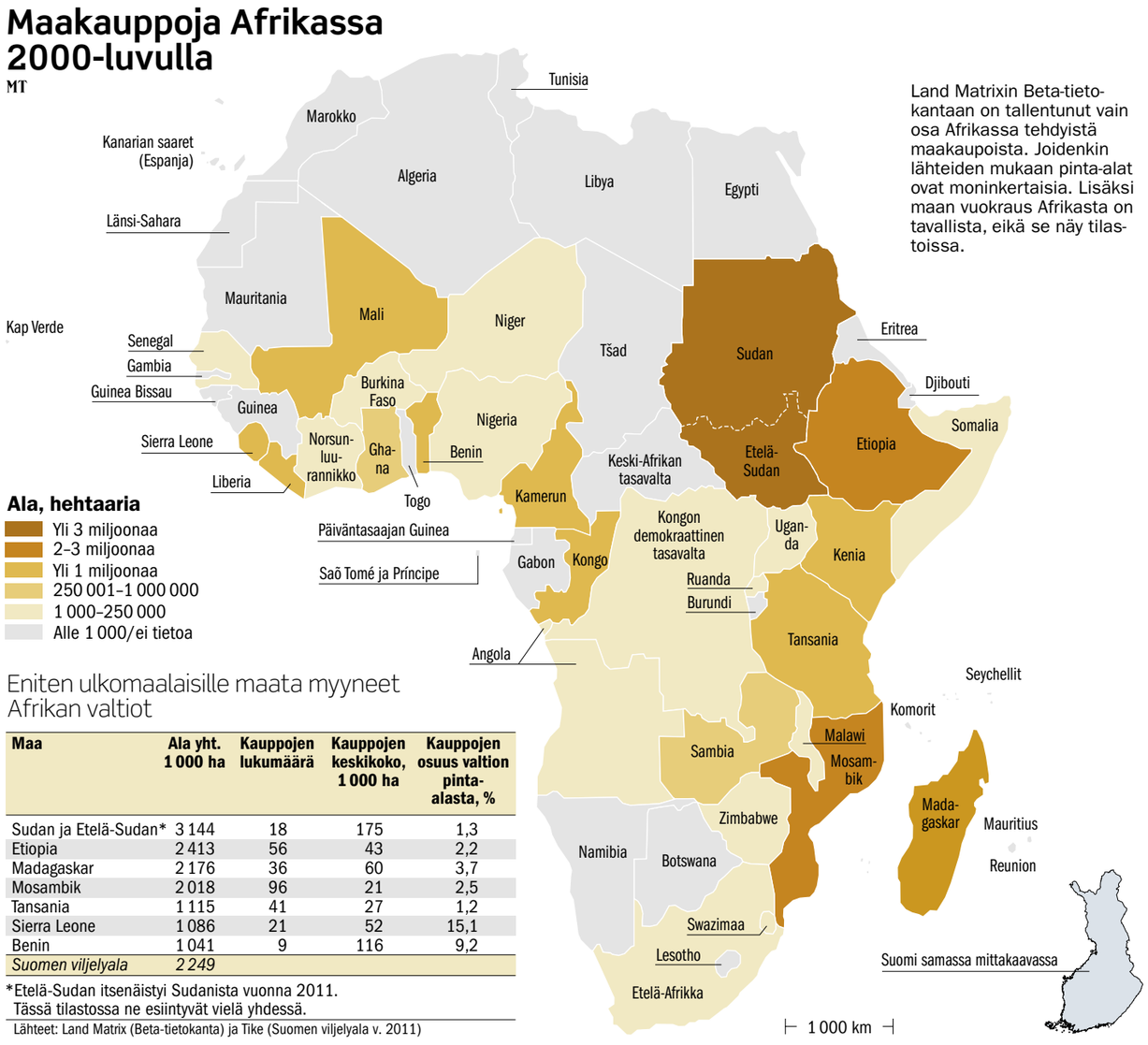

Land Matrixin Beta-tietokantaan on tallentunut vain osa Afrikassa tehdyistä maakaupoista. Joidenkin lähteiden mukaan pinta-alat ovat moninkertaisia. Lisäksi maan vuokraus Afrikasta on tavallista, eikä se näy tilastoissa.

Eniten ulkomaalaisille maata myyneet Afrikan valtiot

Maa	Ala yht. 1 000 ha	Kauppojen lukumäärä	Kauppojen keskikoko, 1 000 ha	Kauppojen osuus valtion pinta-alasta, %
Sudan ja Etelä-Sudan*	3 144	18	175	1,3
Etiopia	2 413	56	43	2,2
Madagaskar	2 176	36	60	3,7
Mosambik	2 018	96	21	2,5
Tansania	1 115	41	27	1,2
Sierra Leone	1 086	21	52	15,1
Benin	1 041	9	116	9,2
Suomen viljelyala	*2 249*			

*Etelä-Sudan itsenäistyi Sudanista vuonna 2011. Tässä tilastossa ne esiintyvät vielä yhdessä.

Lähteet: Land Matrix (Beta-tietokanta) ja Tike (Suomen viljelyala v. 2011)

TERHI TORIKKA

Ruuan hintakriisi kiihdytti viljelysmaan hankintaa Afrikasta vuosina 2007–2008. Etiopia on yksi eniten maata ulkomaalaisille sijoittajille myyneistä Afrikan valtioista.

Euroopan talous nousuun vasta 2014

BRYSSEL (MT)

EU-komission ennusteen mukaan EU:n talous kasvaa ensi vuonna 0,4 prosenttia. Euroalueelle kasvua odotetaan vaivaiset 0,1 prosenttia. Käänne parempaan tapahtuisi 2014, jolloin kasvuksi ennakoidaan 1,6 prosenttia EU:ssa ja 1,4 euroalueella.

Kuluvana vuonna talous supistuu 0,3 prosenttia EU:ssa ja 0,4 prosenttia euroalueella.

”Eurooppa käy läpi vaikeaa talouden tasapainottamista, mutta ennusteemme mukaan tilanne paranee hiljalleen ensi vuoden aikana”, EU:n talouskomissaari **Olli Rehn** sanoi keskiviikkona.

Suomen velkaantuminen jatkuu

Huonoiten menee Kreikassa, jonka talous supistuu tänä vuonna 6 prosenttia ja ensi vuonna vielä 4 prosenttia. 2014 syöksykierteen pitäisi taittua pieneksi nousuksi.

Talous supistuu ennusteen mukaan ensi vuonna myös Espanjassa, Italiassa, Portugalissa, Kyproksella ja Sloveniassa.

Nopeinta kasvua odotetaan puolestaan Baltian maihin ja Puolaan.

Suomeen komissio ennustaa tälle vuodelle 0,1 ja ensi vuodelle 0,8 prosentin kasvua. 2014 kasvua tulisi 1,4 prosenttia. Suomen vaihtotase pysyy kuitenkin koko ennustekauden negatiivisena. Myös julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta kasvaa edelleen.

Myös työttömyys pysyy EU:ssa korkeana, keskimäärin 11 prosentissa. Pahiten työttömyys kurittaa Espanjaa, jossa työttömyysasteen odotetaan nousevan ensi vuonna peräti 26,6 prosenttiin.

Rehnin mukaan kriisimaiden kilpailukyky on kuitenkin parantumassa ja vientimäärät kasvussa. **NIKLAS HOLMBERG**

TALOUDESTA LYHYESTI

Honkarakenne aloittaa yt-neuvottelut

Honkarakenne Oyj aloittaa yhteistoimintaneuvottelut toimipaikkojen vähentämiseksi. Tavoitteena on keskittää toimintoja Suomessa ja parantaa yhtiön kilpailukykyä. Keskittämissuunnitelmat koskevat yhtiön koko henkilöstöä Suomessa.

Yhtiön arvioiden mukaan keskittämissuunnitelmat johtavat enintään 80 henkilön vähentämiseen ja 90 päivän määräaikaiseen lomauttamiseen, osa-aikaistamisiin, ulkoistuksiin ja toimipaikkojen uudelleensijoituksiin.

Aloittavien yrittäjien eläkemaksu nousee

Ensi vuoden alussa voimaan tulevan uuden lain mukaan yritystoiminnan aloittavat yrittäjät maksavat 78 prosenttia normaalista työeläkevakuutusmaksusta yrittäjätoiminnan 48 ensimmäiseltä kuukaudelta. Nykyinen prosenttimäärä on 75. Tämä tarkoittaa keskimäärin 130 euron vuosittaista korotusta aloittavien yrittäjien työeläkevakuutusmaksuun.

Muutos vähentää valtion kustannuksia, sillä valtio rahoittaa yrittäjäeläkkeistä vakuutusmaksuista jäävän vajauksen. Uusi laki koskee ensi vuonna aloittavia yrittäjiä.

EKP piti ohjauskorkonsa 0,75 prosentissa

Euroopan keskuspankki päätti torstaina pitää ohjauskorkonsa ennallaan, 0,75 prosentissa. Myös muut korot pysyivät ennallaan. EKP laski ohjauskoron nykyiselle, ennätysalhaiselle tasolleen heinäkuussa.

Ohjauskorko vaikuttaa muun muassa asuntolainoissa yleisesti käytettyihin euribor-korkoihin.

Suomen kuudes Ikea Lappeenrantaan

Suomen kuudes Ikea on tulossa Lappeenrantaan vuonna 2015. Lappeenrannan kaupungin ja yhtiön yhteistyösopimuksen mukaan Ikean tavaratalo ja Ikanon kauppakeskus sijoittuisivat Mustolaan lähelle itärajaa.

Sellutehdas Afrikasta kiinnostaa metsäyhtiöitä

Suomalaiset metsäyhtiöt perustavat seuraavan suuren sellutehtaansa Afrikkaan, uskoo trooppisen metsänhoitotieteen professori **Markku Kanninen** Helsingin yliopistosta.

”Sekä Stora Enso että UPM ovat katselleet Afrikkaa pitkään.”

Nopea puun kasvu ja matalat tuotantokustannukset tekevät maanosasta houkuttelevan. Sellun kuljetus on edullista, joten se ei määritä tehtaiden sijaintia. Lyhytkuituisen sellun tuotanto Afrikassa kannattaa Suomea paremmin.

Ongelmana Afrikassa on poliittisen ilmaston epävakaisuus. Siksi kansainväliset metsäyhtiöt ovat tehneet investointeja Aasiaan ja Etelä-Amerikkaan. Laajentumismahdollisuudet siihen suuntaan alkavat kuitenkin Kannisen mukaan jo olla käytetyt.

Sen sijaan Afrikassa on vasta vähän sellu- ja paperiteollisuutta. Eteläafrikkalaiset Sappi ja Mondi ovat merkittävimpiä toimijoita.

”Epäilisin, että isoista metsäyhtiöistä ensimmäisenä Sappi laajentaa tuotantoaan muualle Afrikkaan. Se katselee jo Mosambikin ja muiden naapurimaiden suuntaan”, Kanninen sanoo.

UPM:llä koeviljelmä itäisessä Afrikassa

Myös suomalainen UPM tähyää itäisen Afrikan suuntaan.

Yhtiö on selvittänyt mahdollisuuksia istutusmetsien perustamiseen useilla alueilla ja perustanut yhdelle niistä eukalyptuksen koeviljelmän.

”Päätöksiä on eriasteisia”, UPM:n selluliiketoiminnan johtaja **Jaakko Sarantola** sanoo.

”Ensin mennään käymään. Sitten perustetaan koeistutuksia – tässä vaiheessa UPM on nyt. Vasta sen jälkeen tehdään päätös: jatketaanko istutuskokeita useampi vuosi. Lopulta ratkaistaan, ovatko tulokset niin hyviä että istutukset laajennetaan teollisen toiminnan edellyttämään mittakaavaan, mikä on iso päätös.”

Sarantola ei uskalla arvioida, millä aikataululla UPM:n suunnitelmat Afrikassa voisivat edetä. ”Yksi oppi Afrikasta on, että aikataulut eivät pidä.”

UPM:n toistaiseksi ainoa Euroopan ulkopuolinen sellutehdas sijaitsee Etelä-Amerikan Uruguayssa. Siellä istutukset aloitettiin vuonna 1992. Fray Bentosin sellutehdas käynnistyi 15 vuotta myöhemmin.

”Afrikan oloissa menee hyvinkin 20 vuotta siitä, kun pannaan taimia maahan, siihen, että teollisuuslaitos käynnistyy”, Sarantola arvelee.

Stora Enso ei kommentoi

Stora Enso ei tunnusta suunnittelevansa laajentumista Afrikkaan.

”Stora Ensolla ei ole maanomistusta Afrikassa, eikä meillä ole sen suuntaisia suunnitelmia, joten Stora Enso ei varmaankaan ole oikea yhtiö haastateltavaksi tähän juttuun”, konserniviestinnän johtaja **Sanna Lahti** vastaa haastattelupyyntöön sähköpostilla.

Stora Enso on kuitenkin eturintamassa perustanut plantaaseja Euroopan ulkopuolelle.

Yhtiö omistaa tai vuokraa maata Etelä-Amerikasta (Uruguay ja Brasilia) ja Kaukoidästä (Kiina, Thaimaa, Laos).

Euroopan ulkopuolisia sellutehtaita Stora Ensolla on yksi, Brasilian Veracel. Ensi vuonna Uruguayssa käynnistyy Montes del Plata. Lisäksi yhtiö aikoo aloittaa sellun tuotannon Beihain kaupungissa eteläisessä Kiinassa. **HELI VIRTANEN**

Sahatavaran tarve on valtava

Afrikasta maata ostaneet ja vuokranneet ulkomaiset yhtiöt ovat perustaneet mantereelle jonkin verran eukalyptus- ja tiikkimetsiä.

”Eukalyptuksella ja tiikillä on hyvät maailmanmarkkinat, ihan niin kuin rukiilla ja ohrallakin. Tuotetta saa aina menemään jonnekin”, trooppisen metsänhoitotieteen professori **Markku Kanninen** Helsingin yliopistosta arvioi.

Hänen mukaansa afrikkalaiset pienviljelijät ovat kuitenkin istuttaneet ulkomaalaisia investoijiakin enemmän eukalyptusta. Eukalyptukselle riittää käyttöä paikallisilla sahoilla, joilla on suuri laajentumispotentiaali ja pulaa raaka-aineesta.

”Kun sähköistäminen etenee, Afrikkaan tarvitaan valtavat määrät sähkötolppia. Eukalyptustolpille riittää kysyntää”, Kanninen mainitsee.

”Maanviljelijöille eukalyptuksen kasvatus on taloudellisesti tuottava maataloustuotannon muoto. Vain pieni osa eukalyptuksesta menee vientiin.”

HELI VIRTANEN

Luota viljavuustutkimuksen asiantuntijaan!

Uutta: sähköisen tilauksen voit nyt tehdä suoraan Agrineuvoksen viljelysuunnittelu-ohjelmasta.

MTK:n jäsenalennukset: 4% / 8%

Postitus 7,50 € (+alv 23 %) pakettikortilla tai asiakaspalautuksena

SUOMEN YMPÄRISTÖPALVELU OY LABORATORIO

FINAS Finnish Accreditation Service T231 (EN ISO/IEC 17025) pätevyysalue: www.finas.fi

Sammonkatu 8, 90570 Oulu Puhelin (08) 514 5600
www.suomenymparistopalvelu.fi

Siat isomMIX,
kulut pienemMIX!

A-Mix -ruokinta tukee eläintesi kasvua ja tuo tilallesi selvää kustannussäästöä. Sen avulla hyödynnät omat rehuviljasi tehokkaasti ja tuotostasosta tinkimättä. Halutessasi saat meiltä myös osaavaa apua rehustuksen ja ruokinnan suunnitteluun. Ota yhteyttä ja kysy lisää!

Kaikille 1.8.–30.11.2012 A-Rehun teollisia sikarehuja vähintään 3 tn ostaneille Jokipiin Pellavan jouluinen Aika-kaitaliinapakkaus (arvo 39,90).

Joustoa maksuaikaan! A-Rahoituksella

Tilaa jo tänään: www.a-rehu.fi tai (06) 416 8102
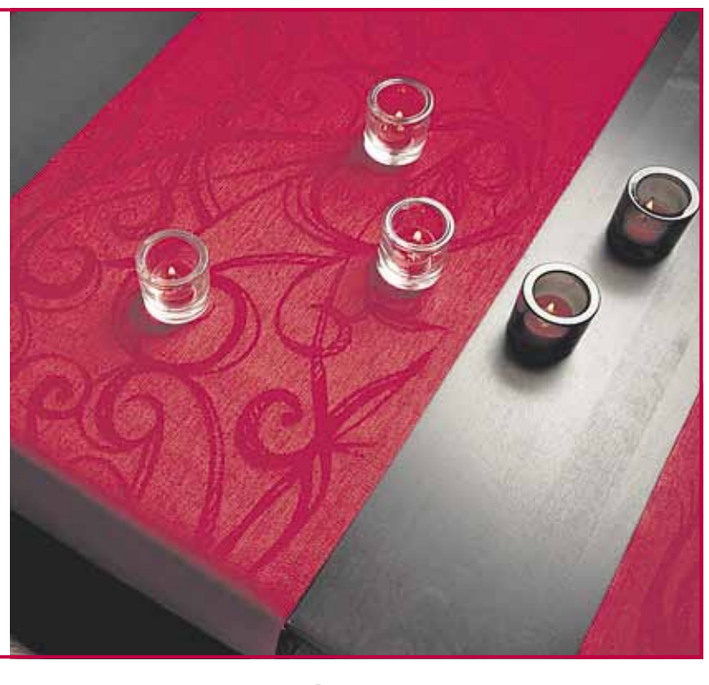
AtriaSika A-Rehu